

“İslâm Âlimi Kimdir, Nasıl Yetişir?

Konferansı”;

Prof. Dr. Muhammed Mustafa el-A‘zamî,

UÜ İlahiyat Fakültesi Konferans Salonu

Fethiye, Nilüfer, BURSA

15 Aralık 2006

İstanbul’da iştirak ettiği Uluslararası Oryantalizm Sempozyumu ve bir dizi konferansın ardından Türkiye’de kaldığı süre içerisinde, 15 Aralık 2006 tarihinde ilmî amaçlı gününbirlik bir Bursa ziyareti gerçekleştiren el-A‘zamî burada da önemli etkinliklere imza attı. Bu etkinliklerden birisi de “İslâm Âlimi Kimdir, Nasıl Yetişir?” başlığı ile Mehmet Âkif Ersoy Konferans Salonu’nda yaptığı konuşmaydı. Konferans Doç. Dr. İbrahim Hatiboğlu’nun selamlâma konuşması ve Muhammed Mustafa el-A‘zamî’nin öz geçmişi, ilmî çalışmaları ve bunların bugünün Müslümanları açısından ifade ettiği önem hakkında bilgi vermesiyle başladı. Arapça yapılan konuşmayı Doç. Dr. Mehmet Yalar anında tercüme etti.

Prof. Dr. el-A‘zamî günümüzde bir âlimin ne denli bir âlim olursa olsun tüm konularda söz sahibi olmasının mümkün olmadığını, kendisinin hadis istılahları ve sünnet alanında elli yıldan fazla zaman harcayarak araştırmalar yaptığını buna rağmen hadis ilminin ancak bir cüz’ünde ihtisas sahibi olabildiğini, diğer ilim dallarında ise ancak sathî bir bilgiye ulaşabildiğini belirtip farklı uzmanlık alanlarındaki araştırmacıların bir araya gelmesiyle ilim adamı kimdir, nasıl yetişir, gibi soruların cevabının bulunabileceğini ifade ederek sunuma başladı.

el-A‘zamî’nin önemle üzerinde durduğu husus, hayatımızın kültürel mirasımız olan hadisler üzerine bina edilmesinin gerekliliği ve bunun için uzman bir ekipten oluşan kadroyla çalışılmasının zaruret arzettiğiydi. Fransız ekonomist bir arkadaşının Hz. Peygamberin (s.a.v.) “yanınızda olmayanı satmayınız” hadisini iştirince, “Eğer bu hadis otuz sene evvel Fransa’da tatbik edilmiş olsaydı bugün bu problemlerle karşılaşmazdık” dediğini naklederek hadislerin hayat düsturu edinilmesi durumunda birçok sorunun ortadan kalkacağını ifade etti.

Yine Amerikan televizyonlarında ‘ailenize vakit ayırın’ sloganıyla bir çok reklam yayımlandığını, meselenin çözümünün de Allah Resûlünün (s.a.v.) “... ailenin de senin üzerinde hakkı vardır.” hadisinde mevcut olduğunu söyledi.

Hz. Peygamber’in (s.a.v.) suyun israfını yasaklayan hadisini kendisinin yüzeysel bir şekilde okuduğunu fakat aynı hadisi bir çevre mühendisinin daha iyi kavrayabileceğini ifade etti. Aynı hadisi iki ayrı alanda iki ayrı mütehasşis okuduğu zaman her birinin kendi alanına göre farklı sonuçlar çıkaracağını, hadisin kendisinde farklı çağrışımlar meydana getireceğini belirten el-A‘zamî, Sünnet-i Nebeviyye’nin, tabiri caizse bir süper market olduğunu, usûlcü, iktisatçı, sosyolog, mühendis, ekonomist... gibi pek çok uzmanın, kendi alanlarındaki problemlere hadis kitaplarından hareketle kalıcı çözümler üretebileceklerini söyledi. İlk olarak, geliştirilen bir metotla genel olarak bu hadisler okunmalı daha sonra ilgili oldukları alana göre tasnif edilmeli diyen el-A‘zamî, daha sonra tasnif edilen bu hadislerin eğitim müfredatına konulması ve modern eğitimi alırken bu hadislerden de öğrencinin sorumlu tutulmasını önerdi.

Konuşmasında son olarak el-A‘zamî Türkiye’nin gerek Doğu’dan gerekse Batı’dan beslenen; modern ilimleri ve Sünnet-i Nebeviyye’yi harmanlama imkânına sahip, diğer ülke Müslümanlarına karşı sorumluluğu bulunan bir ülke olduğunu vurguladı. el-A‘zamî’ye göre, bu sorumluluk yerine getirilirken, öncelikli olarak ‘aksi ispatlanmadığı sürece hadislerin sıhhatine inanan’ ve Hz. Peygamber’in (s.a.v.) sünnetinin bize çok değerli bir hazine olarak miras kaldığının bilincinde, hiçbir hadisi göz ardı etmeden, bir alanda değilse diğer alanda muhakkak o hadiste işe yarayan bilgiler bulunduğunun farkında olan ihtisas sahibi araştırmacıların bir kadro oluşturulması gerektiğini önemle vurguladı. Böylece modern ilimlerin sunduğu imkânlar ile Sünnet-i Nebeviyye’nin uyumlu birlikteliğinden yüzyılımızın problemlerine çözümler sunulacak, bu şekilde ümmetin fesâda uğradığı günümüzde Peygamberin (s.a.v.) sünneti de ihya edilmiş olacaktır.

UÜ İlahiyat Fakültesi’nden çok sayıda öğretim üyesi ve öğrencinin iştirak ettiği konferans fakülte dekanı Prof. Dr. Hüseyin Algül Beyin teşekkür konuşması ile sohbet tadında, mü’min sıcaklığında, kısa fakat fikrî dinamizme sebep olması kadar kültürlerarası kucaklaşmaya da vesile olacak tarzda sona erdi.

Sare Nur EREL

MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hadis, İSTANBUL